

UDK: 811.163.42:811.134.2:81'25:81'37:340

Izvorni znanstveni rad

Prihvaćen za tisak: 10. prosinca 2013.

Branka Oštrec
Vocabuli d.o.o.
vocabuli@zg.t-com.hr

Lažni parovi u španjolskoj i hrvatskoj pravnoj terminologiji

Ovaj se radi bavi pojavom lažnih parova u pravnoj terminologiji španjolskoga i hrvatskoga jezika. Na građi prikupljenoj iz Uredaba Europske unije na španjolskome i hrvatskome jeziku kontrastivno analizira leksik. Povratnim prijevodom kao metodom za provjeru provjerava se je li riječ o istovrijednicama ili lažnim parovima. Svrha je rada predstaviti ovakvu skupinu lažnih parova u određenoj struci, u ovom slučaju pravnoj, koji u nekomu drugomu kontekstu ili u nekomu nespecijaliziranomu području nisu lažni parovi te pokazati promjene fonološko-grafološko-semantičke razine leksema u pravnomu kontekstu kojima postaju djelomični ili pravi lažni parovi. Odabrani lažni parovi u pravnoj terminologiji podijeljeni su u dvije skupine: 1. leksemi čije se značenje uglavnom ne poklapa ni u općem jeziku, 2. leksemi čije se značenje djelomično poklapa.

1. Uvod

Glasovna sličnost leksema dvaju različitih jezika često dovodi do toga da prevoditelji, osobito tijekom usmenoga prijevoda kada nemaju priliku provjeriti značenje određene riječi, upotrijebe fonološki sličnu riječ riječi izvornika s kojega prevode. To se tim češće zbiva kada se odabrana riječ u nekomu kontekstu pojavljuje kao semantička istovrijednica. Međutim, takve riječi u nekoj struci znaju poprimiti sasvim drugačije značenje i postajati lažni parovi.

Postoje tri vrste semantičkih mogućih odnosa među parovima leksema koje povezuje zajednički, jednak ili vrlo sličan, oblik u dva (ili više) jezika: 1. značenja se poklapaju u oba jezika pa su oni pravi parovi, 2. značenja se sasvim različita pa nema poklapanja i oni su lažni parovi, 3. značenje je

djelomično zajedničko, a djelomično različito, i to najčešće tako da leksem jednoga jezika ima šire značenje, a leksem drugoga jezika uže. “Ispravan izbor pretpostavlja intuitivno ili eksplicitno poznavanje brojnih unutrašnjih i međujezičkih leksičkih odnosa, bez čega nužno dolazi do pogrešnog sparivanja, a to znači do uspostavljanja lažnih parova” (Ivir 1984: 106).

Postoji mnogo odrednica lažnih parova, no većina ih određuje lažne parove kao etimološki i izrazno podudarne riječi dvaju jezika koje imaju različita značenja. O etimološkom podrijetlu lažnih parova postoje razna stajališta, tako Chamizo Domínguez (2008) lažne parove smatra riječima istog podrijetla, Ljubičić (2011) zaključuje da za uspostavljanje lažnih parova ono nije važno, Jernej (1977) naglašava važnost posredovanja nekoga trećega kulturnog jezika za uspostavljanje lažnih parova. No, svi se slažu da postoje i oni parovi koji se djelomično podudaraju te se i nazivaju djelomičnim lažnim parovima. Oni su opasniji od pravih lažnih parova jer su ih prevoditelji na temelju te podudarnosti skloni smatrati pravim parovima, koji su međusobno zamjenjivi, što znači da jezičnu jedinicu ciljnoga jezika upotrebljavaju u svim kontekstima u kojima se upotrebljava i jezična jedinica izvornoga jezika. Te sličnosti mogu biti na razini oblika (fonološko-grafološka razina), na razini metajezičnoga naziva koji obuhvaća obje jedinice i na semantičkoj razini (Ivir 1984).

U ovome se radu prikazuje poteškoća s riječima vrlo slična ili jednaka izraza riječima koje su u općemu kontekstu i značenjske (u prevodenju se to zna nazivati i formalni i prijevodni korespondenti), ali u pravnom kontekstu poprimaju drugačije, novo značenje i time postaju lažni parovi. Radom se želi pokazati kako se poteškoće sa izrazno sličnim riječima u dva jezika, ovdje oprimjerenima španjolskim i engleskim, povećavaju u kada su izrazno slične riječi katkada pravi parovi, posebno ako su pravi parovi u općemu jeziku, a lažni u stručnomu, najviše ako su pravi parovi i u općemu i u nekim (pot)područjima struke, a lažni tek u drugim (pot)područjima struke. Postoji mogućnost stvaranja lažnih parova između leksema koji nisu slični po obliku, ali oni nisu predmetom ovoga rada.

Proučavanje lažnih parova i njihovo opisivanje potrebno je i učenicima stranih jezika i prevoditeljima kako bi im se skrenula pažnja da se u izboru riječi ne daju zavesti njihovim vanjskim oblikom. Vrlo je korisno, štoviše nužno, sastavljanje rječnika lažnih parova u kojima se pružaju ispravna rješenja za izražavanje odgovarajućih značenja. “Međutim, pogrešno bi bilo lažne parove internacionalnih riječi svesti samo na taj ‘grubi’ odnos potpune različitosti. (...) No, valja uočiti da postoje znatno finije razlike u lažnim parovima koji su slični ne samo oblikom nego i velikim dijelom značenja. Mogućnost lažnog sparivanja u takvim je slučajevima, gledano čisto psihološki, znatno veća, a pomoć koju bi trebali pružiti rječnici baš u takvim slučajevima nerijetko izostaje” (Ivir 1984: 107).

1.1. Kontrastivna leksička analiza lažnih parova u pravnoj terminologiji

Pojavu lažnih parova u terminologiji pojedinih struka objašnjava Jernej (1977: 6), navodeći da strani utjecaji predstavljaju opću pojavu svakoga jezika, osobito na području nazivlja pojedinih struka; “Počevši od renesanse, književnici i znanstvenici pojedinih naroda u nuždi da pronađu nove izraze za nove pojmove latili su se elemenata latinskog i grčkog jezika i njima kovali nove riječi od kojih su mnoge postale riječi od opće upotrebe i ušle u vokabular razvijenih naroda (...)”. Autor navodi da ti latinizmi i grecizmi nisu neposredne posuđenice iz klasičnih jezika, nego ih je neki drugi kulturni jezik posudio iz klasičnih jezika pa su posredno ušle i u naš jezik, što vrijedi i za mnoge tuđice iz modernih jezika. Posredovanjem nekoga drugoga kulturnoga jezika, izvorne riječi trpe katkada i značajne promjene u obliku i značenju, a takve razlike u značenju riječi sličnoga zvuka ili oblika u dva različita jezika dovode do izvrtanja smisla ili netočnosti prilikom prevođenja.

Slučaj s naizmjeničnim ili konsekutivnim prevođenjem iz španjolskoga na ruski ispričali su španjolski stručnjaci za pravo na zagrebačkoj radionici kaznenoga pravo dobar je primjer za to. Oni su jednom prilikom vodili takvu radionicu u Rusiji. Tema je bila ovrha sudskih presuda, što se na španjolskome naziva *ejecución*. U jednomu su trenutku stručnjaci primijetili da se polaznici svaki puta kada oni spomenu *ovrhu*, trgnu. Poslije su saznali da je razlog tomu bio loš prijevod: ruski je prevoditelj španjolsku riječ *ejecución* prevodio s *egzekucija*, umjesto ovrha.

Pitanje lažnih parova može sustavno obrađivati jedino tako da se promatra sa stanovišta jednoga jezika prema drugomu određenomu jeziku (Jernej 1977). Takva metoda kontrastivne leksičke analize primijenjena je na korpusu ovoga rada, odnosno, kao što kaže Ivir (1984: 103): “Lažni se parovi najčešće proučavaju sa stanovišta kontrastivne leksičke analize: kontrastivna analiza leksike omogućuje da se odnosi među riječima dvaju jezika bolje shvate i nakon toga prikažu u dvojezičnim rječnicima. Kontrastivna analiza polazi od leksičkih jedinica (riječi) jednoga jezika i njihovih formalnih korespondenata u drugom jeziku, a zatim se povratnim prijevodom vraća u prvi jezik.”

1.2. Građa i način rada

Za ovaj su se rad koristili tekstovi zakonskih propisa Europske unije, točnije Uredaba i Aktova Vijeća, iz područja građanskoga i kaznenoga prava na španjolskome i hrvatskome jeziku preuzetih iz internetske baze podataka Eur-lex, ukupno ih je pet, navedeni su u (1).

- (1)
  - i. Uredba Vijeća (EZ) br. 2001/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000;
  - ii. Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima;
  - iii. Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima;
  - iv. Uredba br. 1393/2007 Europskoga parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (“dostava pismena”), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000;
  - v. Akt Vijeća od 29. svibnja 2000. kojim se, sukladno članku 34. Ugovora o Europskoj uniji, donosi Konvencija o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije.

Navedeni se zakonski tekstovi na španjolskome i hrvatskome jeziku kontrastivno analiziraju. Osamnaest odabranih primjera koji se uspoređuju na fonološko-grafološko-semantičkoj razini podijeljeno je u dvije skupine, ovisno o razini poklapanja. Daju se primjeri prijevoda rečenica u kojima su upotrijebljeni hrvatski parnjaci da bi se pokazalo kako pravi parnjak upotrijebljen u području prava iskrivljava značenje rečenice iz izvornoga jezika.

1.3. Kontrastivni opis izraza odabranih riječi

Slične riječi koje postaju lažni par u španjolskome i hrvatskome mogu imati posve jednak ili prilično različit izraz. Riječi o kojima će se raspravljati u ovom radu navedene su u (2) podijeljene prema vrstama riječi, a unutar njih prema tipovima morfema. Posve jednak izraz, bar u pisanju, imaju primjerice šp. *embargo* — hrv. *embargo*. Razlika može biti samo u morfemima na kraju riječi, kao šp. *relativo* — hrv. *relativan*, *mandatario* — *mandatar*, *autoridad* — *autoritet*, *foro* — *forum*, *intervención* — *intervencija*, *petición* — *peticija*, a može biti još u nekim dijelovima unutar riječi: slovima, glasovima ili i jedno i drugo. U nekim je parovima razlika jednaka i u pismu i u govoru, npr. *negar* — *negirati*, u drugima je veća u pismu nego u govoru, npr. *competente* — *kompetentan*, u trećima je veća u govoru nego u pismu, npr. *resolución* — *rezolucija*, u četvrtima je podjednako različito, npr. *audiencia* — *audijencija*, gdje se u pismu razlikuje prisutnost dvaju slova *j* u hrvatskoj riječi kojih nema u španjolskome, ali se u u španjolskome *c* izgovara drugačije od hrvatskoga *c* ili *circulación* — *cirkulacija* gdje je u pismu i izgovoru razlika u prvomu dijelu riječi slova *c* i *k*, a u izgovoru početni glas.

(2)	i. glagoli	er — irati ar — irati	suspender — suspendirati negar — negirati
	ii. imenice	= a → ja ón → ja	embargo — embargo audiencia — audijencija residencia — rezidencija intervención — intervencija petición — peticija resolución — resolucija circulación — cirkulacija transacción — transakcija abstención — apstinencija ejecución — egzekucija
		dad → tet io → – o → – o → um	autoridad — autoritet mandatario — mandatar recurso — resurs foro — forum
	iii. pridjevi	o → an e → an	relativo — relativan competente — kompetentan

Navedeni primjeri parova izabrani su po kvalitativnom, a ne kvantitativnom kriteriju. Iako je odabir građe ovisio o prevedenim spisima, broj odabranih primjera pokazuje da su većina, čak tri četvrtine imenice, a po desetak posto glagoli i pridjevi. To znači da su imenice zastupljene nešto više nego što ih ima u općemu jeziku (gdje ih je obično više od polovice do dvije trećine pojavnica), no moguće je da je to u skladu sa sadržajem pravnih tekstova.

2. Lažni parovi u analiziranomu pravnomu korpusu

U ovom se poglavlju pristupa kontrastivnoj analizi lažnih parova u opisanoj građi na trima razinama, fonološkoj, grafološko-ortografskoj i leksičkoj. “(...) lažni parovi u jezicima mogu se pojaviti u prevođenju uvijek onda kad među jezičnim jedinicama postoji djelomična sličnost, koju prevodilac spremno poopćuje u potpunu jednakost. To se može dogoditi na svim razinama — fonološkoj, grafološko-ortografskoj, leksičkoj i gramatičkoj. Najizrazitija je ta pojava na leksičkoj razini, i to među leksičkim jedinicama dvaju jezika koje su po obliku sasvim različite” (Ivir 1984: 107).

U nastavku se donose primjeri lažnih parova u području prava, koji su podijeljeni u tri skupine ovisno o razini poklapanja leksema kojim se u prijevodu zamjenjuje hrvatski parnjak. U analizi se prvo navode odabrane leksičke jedinice na španjolskome te se navode njihove istovrijednice iz Španjolsko-hrvatskoga rječnika (Vinja 1991), potom značenja istih leksič-

kih jedinica s Hrvatskoga jezičnoga portala. Naposljetku se navode primjeri rečenica iz navedenih zakonskih tekstova na španjolskome jeziku i te iste rečenice iz službenih prijevoda tih zakonskih tekstova na hrvatski jezik, u kojima su vidljive promjene na određenim ili svim razinama poklapanja prilikom prijevoda pravne terminologije. Primjeri označeni s *i.* od (1) do (18) navode izvornu španjolsku rečenicu, u *ii.* slijede ispravni službeni prijevodi, a potom se u *iii.* pokazuje kako bi se značenje rečenice promijenilo kada bi se u hrvatskome prijevodu upotrijebio formalni ekvivalent, čime se pokazuje važnost metode povratnoga prijevoda.

Vinjin Španjolsko-hrvatski rječnik (1991) odabran je kao jedini trenutno dostupni dvojezični rječnik za analizirane jezike na hrvatskome tržištu te zato što specijalizirani rječnik za tu kombinaciju jezika još nije izdan. Hrvatski jezični portal izabran je jer je uočena sklonost da prevoditelji sve češće rabe prevoditeljske alate koji su im dostupni na internetu, čime se mogućnost za stvaranje lažnih parova zapravo još više povećava jer formalni ekvivalenti tako postaju brže i lakše dostupni.

2.1. Hrvatski i španjolski parnjak uglavnom se ne poklapaju ni u općem jeziku

U ovomu se potpoglavlju navode četiri para koji se uglavnom poklapaju na fonološkoj i grafološkoj razini, a djelomično čak i na semantičkoj. Međutim, značenje koje dolje navedene španjolske riječi imaju čak i u općem jeziku, daleko je od značenja koje one nose u hrvatskome jeziku, čime su leksemi navedeni u ovoj skupini podložniji stvaranju lažnih parova.

2.1.1. *petición* — *peticija*

petición — moljenje; traženje, zahtijevanje; molitva; *jur.* zahtjev, traženje, pismena molba (koja se podnosi vlasti)

peticija — 1. molba, traženje, zahtjev 2. kolektivni zahtjev građana, pismeni podnesak, predstavka upućena organima vlasti ili javnosti [*podnijeti peticiju; potpisati peticiju*]

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (3.ii).

- (3) i. El órgano jurisdiccional requerido cumplirá dicha *petición*, a no ser que el procedimiento en cuestión sea incompatible con el Derecho del Estado miembro del órgano jurisdiccional requerido o que existan grandes dificultades de hecho.

- ii. Zamoljeni sud postupa u skladu s takvim *zahtjevom*, osim ako je takav postupak nesukladan s pravom države članice zamoljenog suda ili zbog velikih praktičnih poteškoća.
- iii. Zamoljeni sud postupa u skladu s takvom *peticijom*, osim ako je takav postupak nesukladan s pravom države članice zamoljenog suda ili zbog velikih praktičnih poteškoća.

Hrvatski formalni ekvivalent *peticija* u današnje vrijeme prvenstveno ima značenje kolektivnoga zahtjeva za koji građani prikupljaju potpise i potom ga upućuju organima vlasti, kako se navodi u značenju na Hrvatskome jezičnom portalu pod 2. Takvo se značenje ne poklapa sa značenjem zahtjeva koji bilo koja strana podnosi sudovima u tijeku postupka, stoga bi prijevod kao u (3.iii) prenio netočno značenje jer bi se moglo shvatiti da su građani neke države članice skupili potpise i uputili sudu peticiju, dok se ovdje govori o zahtjevu koji je jedna od strana u postupku podnijela sudu.

2.1.2. *mandatario* — *mandatar*

mandatario — *jur.* punomoćnik, ovlaštenik, zastupnik, mandator

mandatar — onaj koji je dobio mandat [*mandatar za sastav vlade*]; opunomoćenik, zastupnik

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (4.ii).

- (4) i. En caso de que sea compatible con el Derecho del Estado miembro requirente, los *mandatarios* del órgano jurisdiccional requirente tendrán derecho a estar presentes cuando el órgano jurisdiccional requerido realice las diligencias de obtención de pruebas.
- ii. Ako je to u skladu s pravom države članice suda koji upućuje zahtjev, *predstavnici* suda koji upućuje zahtjev imaju pravo biti nazočni pri izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom.
- iii. Ako je to u skladu s pravom države članice suda koji upućuje zahtjev, *mandatari* suda koji upućuje zahtjev imaju pravo biti nazočni pri izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom.
- iv. Ako je to u skladu s pravom države članice suda koji upućuje zahtjev, *zastupnici* suda koji upućuje zahtjev imaju pravo biti nazočni pri izvođenju dokaza pred zamoljenim sudom.

I ovdje je bilo potrebno pronaći prirodni ekvivalent za španjolski leksem *mandatario*, a kako se pokazuje u (2.ii) riječ koja je upotrijebljena u hrvatskome prijevodu nije navedena kao bliskoznačnica hrvatskoga parnjaka. Naime, hrvatski *mandatar* uglavnom podrazumijeva značenje iz Hrvatskoga jezičnoga portala kakvo se navodi gore, onaj koji je dobio mandat, stoga bi

kolokacija kao u (4.iii) bila potpuno neprecizna, a prijevod nejasan. Za prvenstveno točan, a onda i prikladan prijevod, potrebno je poznavati nijanse koje razlikuju navedene bliskoznačnice *opunomoćenik*, *zastupnik* u pravnom kontekstu. Imajući ih u vidu, da se za prijevod rečenice u (4.iv) izabrala bliskoznačnica *zastupnik*, dobila bi se surečenica kao u (4.iv), međutim ovdje se ne radi o osobama koje prilikom izvođenja dokaza u sudskom postupku *zastupaju* sud koji upućuje zahtjev, odnosno njegove interese, jer ova dva suda koji se navode u (4.i) nisu stranke u postupku, već surađuju i pružaju si uzajamnu pravnu pomoć, stoga osobe koje imaju pravo biti prisutne tijekom izvođenja dokaza *predstavljaju* sud.

2.1.3. *ejecución* — *egzekucija*

ejecución — izvršenje, *jur.* porob, ovrha, zabrana, uzapćenje; izvedba; egzekucija; izvršenje smrtne kazne, pogubljenje, smaknuće

egzekucija — 1. provedba, izvršenje smrtne osude; smaknuće 2. *prav.* zapljena dužnikove imovine po pravomoćnoj sudskoj presudi; ovrha, pljenidba, zapljena 3. *razg.* izvršenje neke drastične odluke

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (5.ii).

- (5)
- i. El reconocimiento y la *ejecución* de resoluciones judiciales dictadas en un Estado miembro deben basarse en el principio de confianza mutua, y los motivos del no reconocimiento deben limitarse al mínimo necesario.
  - ii. Priznavanje i *izvršenje* sudskih odluka donesenih u nekoj državi članici trebalo bi se temeljiti na načelu uzajamnog povjerenja, a razlozi nepriznavanja trebali bi biti svedeni na najmanju moguću mjeru.
  - iii. Priznavanje i *egzekucija* sudskih odluka donesenih u nekoj državi članici trebalo bi se temeljiti na načelu uzajamnog povjerenja, a razlozi nepriznavanja trebali bi biti svedeni na najmanju moguću mjeru.

Iako je u (5) riječ o parovima koji se djelomično poklapaju u značenju, u hrvatskome jeziku se pod pojmom *egzekucija* prvenstveno podrazumijeva izvršenje smrtne osude ili smaknuće. Stoga bi prijevod kao u (5.iii) u određenoj mjeri čak i bio razumljiv, međutim nikako nije dovoljno precizan, jer riječ *egzekucija* ima šire značenje od izabrane bliskoznačnice *izvršenje*. Nadalje, u svim vrstama stručnih prijevoda, ne samo u pravu, uvijek je potrebno provjeravati jezik struke i s time u skladu prevesti izvornik. Konkretno, ovdje se treba zapitati *Što se radi sa sudskim odlukama?* kako bismo postigli prijevodnu ekvivalenciju koja je ovdje ostvarena prijevodom kao u (5.ii), jer u hrvatskome se sudske odluke *izvršavaju*.

2.1.4. *audiencia* — *audijencija*

audiencia — saslušanje, *audijencija*

audijencija — službeno primanje kod vladara ili najviših predstavnika državne vlasti [*zatražiti audijenciju; biti primljen u audijenciju; biti u audijenciji; primiti u audijenciju*]

- (6)
- i. La *audiencia* del menor desempeña un papel importante en la aplicación del presente Reglamento, sin que éste tenga por objeto modificar los procedimientos nacionales aplicables en la materia.
  - ii. *Saslušanje* djeteta ima važnu ulogu u primjeni ove Uredbe, iako cilj ovog instrumenta nije izmjena primjenjivih nacionalnih postupaka.
  - iii. *Audijencija* djeteta ima važnu ulogu u primjeni ove Uredbe, iako cilj ovog instrumenta nije izmjena primjenjivih nacionalnih postupaka.

Iz primjera u (6) vidljivo je da je hrvatski formalni ekvivalent *audijencija* zamijenjen novim leksemom koji se sa španjolskim parnjakom ne poklapa ni na jednoj razini. Naime, prijevod rečenice u (6.i) kao u (6.iii) prenosi potpuno netočno značenje i moglo bi se tumačiti na način da primanje djeteta kod neke svjetovne ili crkvene vlasti ima važnu ulogu u primjeni Uredbe, dok je ispravan prijevod onaj koji se donosi u (6.ii) i koji ima sasvim drugačije značenje od onoga koje bi se dobilo kada bismo španjolski leksem *audiencia* preveli njegovom formalnom istovrijednicom kao u (6.iii).

2.2. Hrvatski i španjolski parnjak djelomično se poklapaju u općem jeziku

U ovome se potpoglavlju donosi 14 primjera lažnih parova koji u općem jeziku, ovisno o kontekstu, mogu biti istovrijednice. To upravo i predstavlja teškoću s ovom skupinom, jer se leksemi u općem jeziku djelomično poklapaju na semantičkoj razini. Poklapanje se pokazuje i na grafološko-fonološkoj razini, a primjeri se iznose redosljedom od većega stupnja poklapanja na grafološko-fonološkoj razini k manjemu, što je prvenstveno rezultat različitoga slovoписа.

2.2.1. *embargo* — *embargo*

embargo — loša, otežana probava; *jur.* embargo; zapljena (trgovačkog broda); zabrana isplavljenja (ili trgovanja); obustava (koje grane) trgovine

embargo — 1. zabrana izvoza iz neke zemlje ili uvoza u neku zemlju zlatne valute, robe ili vrijednosti 2. zadržavanje imovine (brodova) koja pripada nekoj državi 3. zabrana objavljivanja vijesti ili informacija [*(biti) pod em-*

bargom; staviti embargo (na što), ob. do određenoga roka ili ispunjenja postavljenih uvjeta]

- (7)
- i. Decisión Marco del Consejo de 26 de junio de 2001, relativa al blanqueo de capitales, la identificación, seguimiento, *embargo*, incautación y decomiso de los instrumentos y productos del delito
  - ii. Okvirna odluka Vijeća od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, *zamrzavanju*, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima
  - iii. Okvirna odluka Vijeća od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, *embargu*, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima

Embargo u hrvatskome jeziku najčešće podrazumijeva zabranu izvoza ili uvoza iz odnosno u neku zemlju i povezuje se sa sankcijama kao odgovor svjetskih sila na vojnu agresiju države koja se stavlja pod embargo. U području prava, rečenica kao u (7.i) prevodi se kao u (7.ii), odnosno španjolski *embargo* zamjenjuje se rječju koja se ne smatra bliskoznačnicom hrvatskoga parnjaka *embargo*, jer se španjolska riječ *embargo* tumači kao zabrana raspolaganja sredstvima, što se pak ne navodi kao njeno moguće značenje niti u dvojezičnom rječniku (Vinja 1991) niti na Hrvatskome jezičnom portalu. Ipak, obje riječi podrazumijevaju neku vrstu zabrane koja se znatno preciznije odražava u prikladnome prijevodu u (7.ii).

2.2.2. relativo — relativan

relativo, va — razmjeran, relativan; odnosni, zavisani; koji se odnosi, tiče, u vezi sa

relativan — 1. a. koji podrazumijeva neki odnos, koji je u odnosu, u vezi s drugim pojmovima i pojavama, ovisan o određenom uvjetu i okolnosti b. koji nema vrijednost sam po sebi, nego samo u odnosu na nešto drugo, koji svoje značenje potvrđuje samo u usporedbi s drugim pojmovima, *opr.* apsolutan 2. *gram.* odnosni [*relativna rečenica; relativna zamjenica*] 3. osrednji, nepotpun, nedostatan [*relativan mir*]

- (8)
- i. Una declaración *relativa* a la aceptación o a la renuncia de la herencia, de un legado o de la legítima, o una declaración destinada a limitar la responsabilidad de la persona que la realice serán válidas en cuanto a la forma si reúnen los requisitos de:
  - ii. Izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela ili izjava kojom se želi ograničiti odgovornost osobe koja daje izjavu, valjana je u pogledu oblika ako ispunjava zahtjeve:

- iii. Izjava *koja se odnosi na* prihvata ili odricanje od nasljedstva, legata ili nužnog dijela ili izjava kojom se želi ograničiti odgovornost osobe koja daje izjavu, valjana je u pogledu oblika ako ispunjava zahtjeve:
- iv. *Relativna* izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela ili izjava kojom se želi ograničiti odgovornost osobe koja daje izjavu, valjana je u pogledu oblika ako ispunjava zahtjeve:

U primjeru u (8) vidi se da bi se, kada bi se rečenica u (8.i) prevela formalnim ekvivalentom u hrvatskome kao u (8.iv), dobio prijevod koji bi prenio posve pogrešno značenje. Druga je mogućnost prijevod kao u (6.iii) u kojemu se upotrijebila bliskoznačnica hrvatskoga formalnog ekvivalenta i time se dobio donekle razumljiv prijevod, koji međutim i dalje nije dovoljno točan niti jednoznačan.

2.2.3. *residencia* — *rezidencija*

residencia — prebivanje, boravljenje, boravak; prebivalište, boravište, sjedište; rezidentova služba; rezidencija, dvor

rezidencija — 1. mjesto stalnog ili privremenog boravka, prebivalište, boravište vladara ili osoba na visokim položajima, 2. sjedište političke, crkvene ili kulturne ustanove

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (9.ii).

- (9) i. el documento ha sido efectivamente entregado al demandado o a su *residencia* según otro procedimiento previsto por el presente Reglamento,
- ii. da je pismeno tuženiku ili dostavljeno osobno ili je dostavljeno u njegovom *prebivalištu* na neki drugi način predviđen ovom Uredbom;
- iii. da je pismeno tuženiku ili dostavljeno osobno ili je dostavljeno u njegovoj *rezidenciji* na neki drugi način predviđen ovom Uredbom.

Kao što se vidi u (9), riječ *rezidencija* zamijenjena je hrvatskom bliskoznačnicom *prebivalište* koja ima uže značenje od rezidencije, no ipak se poklapaju na semantičkoj razini. Da se u primjeru kao u (9.ii) umjesto hrvatske riječi *prebivalište* stavila formalna istovrijednica ili formalni ekvivalent španjolske riječi *residencia*, dobila bi se surečenica kao u (9.iii). Očito je da bi se takvim prijevodom prenijelo drugačije, ne potpuno točno značenje pa bi dvije riječi koje se mogu upotrijebiti kao pravi parovi, u pravnoj terminologiji postale djelomični lažni parovi. Rezidencija u hrvatskome jeziku uglavnom ima konotaciju raskošnoga ili reprezentativnoga mjesta boravka, što se u pravnom kontekstu nikako ne razmatra. Osim toga, španjolska riječ *residencia* ne

pretpostavlja mjesto boravka u smislu prostora, dakle kuće, stana ili sličnoga, već mjesto boravka u smislu naselja ili grada te bismo prijevodom kao u (9.iii) dobili značenje da je tuženiku pismeno uručeno u njegovoj luksuznoj ili reprezentativnoj kući, a ne u mjestu u kojemu prebiva (primjerice u Zagrebu, Madridu ili sl.).

2.2.4. *resolución* — rezolucija

resolución — rješenje; odluka; rezolucija; odrješitost, odlučnost; *judicial* jur. sudsko rješenje, presuda

rezolucija — 1. a. stav nekog skupa ili tijela (kongresa i sl.) kojim se reguliraju zahtjevi i gledišta [*rezolucija je izglasana*] b. *meton.* takvi stavovi izrečeni u pismenom obliku

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (10.ii).

- (10) i. El funcionario público a quien corresponda notificará de inmediato la *resolución* al solicitante de la ejecución de conformidad con las modalidades determinadas por la legislación del Estado miembro requerido.
- ii. Ovlašteni službenik suda bez odlaganja o donesenoj *odluci* obavještava podnositelja zahtjeva u skladu s postupkom propisanim pravom države članice izvršenja.
- iii. Ovlašteni službenik suda bez odlaganja o donesenoj *rezoluciji* obavještava podnositelja zahtjeva u skladu s postupkom propisanim pravom države članice izvršenja.

Kao što se vidi u (10.ii), u prijevodu španjolske riječi *resolución* upotrijebljena je *odluka*, kao bliskoznačnica formalnoga ekvivalenta koji se navodi na Hrvatskome jezičnom portalu za hrvatski parnjak *rezolucija*. Iako se ovi parovi djelomično semantički preklapaju, pri prijevodu ovakve vrste tekstova potrebno je poznavati kako se nazivaju odluke koje donose sudovi u raznim postupcima i prilagoditi prijevod hrvatskomu pravnomu poretku. Rezolucije nisu vrste odluka koje u Hrvatskoj donose sudovi. Stoga je prijevod kao u (10.iii) nedovoljno precizan i stoga neprihvatljiv kao vjerodostojan stručan prijevod.

2.2.5. *circulación* — cirkulacija

circulación — kruženje; kolanje; optjecaj; promet, kretanje

cirkulacija — 1. kretanje ili poticanje kretanja u krug [*jaka/slaba cirkulacija krvi*]; kruženje, optok 2. a. kretanje od mjesta do mjesta ili od osobe do

osobe [*circulación novca*]; kolanje, optjecaj b. široka distribucija [*circulación robe*]; promet

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (11.ii).

- (11)
- i. Para alcanzar el objetivo de la libre *circulación* de las resoluciones judiciales en materia civil y mercantil, es necesario y oportuno que las reglas relativas a la competencia judicial, al reconocimiento y a la ejecución de las resoluciones se determinen por un instrumento jurídico comunitario vinculante y directamente aplicable.
  - ii. Kako bi se postigao cilj slobodnog *protoka* sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potrebno je i prikladno da pravila kojima je uređena nadležnost i priznavanje sudskih odluka te njihovo izvršenje budu uređena pravno obvezujućim i izravno primjenjivim pravnim instrumentom Zajednice.
  - iii. Kako bi se postigao cilj slobodne *circulacije* sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potrebno je i prikladno da pravila kojima je uređena nadležnost i priznavanje sudskih odluka te njihovo izvršenje budu uređena pravno obvezujućim i izravno primjenjivim pravnim instrumentom Zajednice.

Iako se i ovi parnjaci djelomično poklapaju na semantičkoj razini, očito je da prijevod kao u (11.iii) nije primjeren za područje koje se razmatra u ovome radu. Hrvatski jezik pod pojmom *circulación* prvenstveno podrazumijeva značenje koje on ima u medicini i, iako bi i prijevod kao u (11.iii) bio razumljiv, u stručnim je prijevodima potrebno upotrebljavati ekvivalente koji mnogo preciznije prenose značenje, stoga je u prijevodu upotrijebljena bliskoznačnica *protok* koja ima uže značenje i koja je prirodni ekvivalent španjolskoga parnjaka *circulación* u razmatranome području.

2.2.6. *intervención* — *intervencija*

intervención — miješanje, posredovanje, upletanje; *intervencija*

intervencija — 1. miješanje u proces, mijenjanje stanja akcijom; upad 2. *vojn.* angažiranje snaga na nekom borbenom zadatku, ob. predviđeno ograničenog doseg a i trajanja 3. javljanje za riječ kraćim izlaganjem, ispravkom, objašnjenjem ili podatkom (u okviru rasprave, zasjedanja i sl.); istup

- (12)
- i. Autoridades competentes para ordenar la *intervención* de telecomunicaciones
  - ii. Nadležna tijela za naredbe *presretanja* telekomunikacija
  - iii. Nadležna tijela za naredbe *intervencije* telekomunikacija
  - iv. Nadležna tijela za naredbe *intervencije u* telekomunikacije

I ovaj primjer pokazuje da nije moguće španjolski leksem iz (12.i) jednostavno zamijeniti formalnim ekvivalentom, odnosno hrvatskim parnjakom bez kritičkoga preispitivanja značenja. Naime, prijevod kao u (12.iii) ne prenosi značenje izvorne rečenice. Donosi se i izmjena prijevoda u (12.iii) i njegova prilagodba hrvatskome jeziku kao u (12.iv), što djelomično prenosi značenje izvornika, ali i dalje nije dovoljno precizno. Naime, hrvatska riječ *intervencija* u osnovi ne podrazumijeva *presretanje*, a upravo je to značenje španjolske rečenice.

2.2.7. *transacción* — transakcija

transacción — naravnanje, nagodba; ugovor; pogodba; trgovački posao, transakcija

transakcija — 1. čin kojim se obavlja nagodba, ugovor kojim strane zaključuju spor ili sprečavaju da se pojavi, dajući ustupke u cijeni ili drugim elementima 2. *bank.* veći posao, ob. posao zaključen bez viđenja osobe ili gotova novca [*obaviti transakciju; izvršiti transakciju*]

Primjer različitih prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (13).

- (13)
- i. “*transacción judicial*”: una *transacción* en materia de sucesiones aprobada por un tribunal o celebrada en el curso de un proceso judicial ante un tribunal;
  - ii. “sudska *nagodba*” znači nagodba o nasljednoj stvari koju je prihvatio sud ili koja je sklopljena pred sudom tijekom postupka;
  - iii. “sudska *transakcija*” znači transakcija o nasljednoj stvari koju je prihvatio sud ili koja je sklopljena pred sudom tijekom postupka;

Hrvatski parnjak *transakcija* najčešće podrazumijeva radnju u području bankarskog poslovanja, dok u području prava i prijevodu koji se navodi u (13.iii) ne prenosi značenje izvornika kao u (13.i) te rezultira nerazumljivom rečenicom u hrvatskome jeziku. Stoga se u prijevodu upotrijebila riječ koja se može smatrati bliskoznačnicom hrvatskoga parnjaka *transakcija* s užim značenjem, kako se navodi u prikladnom prijevodu u (13.ii).

2.2.8. *abstención* — apstinencija

abstención — suzdržljivost, apstinencija

apstinencija — 1. a. uzdržavanje od čega iz vjerskih ili zdravstvenih razloga [*apstinencija od jela; apstinencija od pića*] b. odricanje od neke vrste zadovoljstva 2. *pravn.* u rimskom pravu pravo nasljednika da ne prihvati prezaduženu ostavštinu 3. *pol.* suzdržavanje od glasovanja

- (14) i. *Abstención* en caso de elección de la ley
ii. *Odbijanje nadležnosti* u slučaju izbora prava
iii. *Apstinencija* u slučaju izbora prava

Prijevod pod (14.iii) pokazuje kako bi upotreba formalnoga ekvivalenta proizvela netočan prijevod, s obzirom da se *odbijanje nadležnosti* i *apstinencija* u hrvatskome jeziku ne poklapaju ni na jednoj razini. Prijevod pod (14.iii) značio bi da se strana u postupku suzdržava ili ne koristi svoje pravo na izbor mjerodavnoga prava, dok je ispravan prijevod kako se navodi u (14.ii).

2.2.9. *autoridad* — *autoritet*

autoridad — vlast, pravo, ugled, autoritet; sjaj, raskoš, pompa; *pl.* vlasti, predstavnici vlasti

autoritet — 1. utjecaj koji se zasniva na ugledu 2. onaj koji ima veliki ugled (ob. koji proizlazi iz znanja, duga bavljenja čime, iskustva itd.) [nedvojbena autoritet na svom području] 3. sposobnost obvezivanja drugih bez neposrednog korištenja sile, argumentacije ili procedure [imati autoriteta; uživati autoritet; osoba od autoriteta]

- (15) i. A los efectos del presente Reglamento, se entenderá por: 1) órgano jurisdiccional, todas las *autoridades* de los Estados miembros con competencia en las materias que entran en el ámbito de aplicación del presente Reglamento de conformidad con el artículo 1;
ii. U svrhe ove Uredbe: 1. izraz “sud” označava sva *tijela* u državama članicama nadležna u stvarima koje pripadaju u područje primjene ove Uredbe, u skladu s odredbama članka 1.;
iii. U svrhe ove Uredbe: 1. izraz “sud” označava sve *autoritete* u državama članicama nadležne u stvarima koje pripadaju u područje primjene ove Uredbe, u skladu s odredbama članka 1.;

Iz primjera u (15) jasno je vidljivo da bi prijevod kao u (15.iii) prenio netočno značenje rečenice u (15.i). Hrvatski parnjak *autoritet* uglavnom podrazumijeva žive osobe ili njihovu karakteristiku, kako se navodi na Hrvatskome jezičnom portalu. Za razliku, španjolska riječ *autoridad* u svome obliku u množini označava (*nadležna*) *tijela*, kako se navodi u (15.ii), stoga se u prijevodu hrvatska riječ ne poklapa sa španjolskim parnjakom.

2.2.10. *competente* — *kompetentan*

competente — mjerodavan; nadležan; sposoban; kompetentan; pogodan, podesan, odgovarajući

kompetentan — koji je svojstven kompetenciji; mjerodavan, ovlašten, sposoban

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (16).

- (16)
- i. Los órganos jurisdiccionales de un Estado miembro serán *competentes* en materia de responsabilidad parental respecto de un menores que resida habitualmente en dicho Estado miembro en el momento en que se presenta el asunto ante el órgano jurisdiccional.
  - ii. Sudovi države članice *nadležni* su u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću prema djetetu koje ima uobičajeno boravište u državi članici u trenutku pokretanja postupka.
  - iii. Sudovi države članice *kompetentni* su u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću prema djetetu koje ima uobičajeno boravište u državi članici u trenutku pokretanja postupka.

Kako se vidi u (16.iii), da se španjolska riječ *competente* prevela hrvatskim formalnim ekvivalentom dobili bismo netočan prijevod. Hrvatska riječ *kompetentan* podrazumijeva sposobnost nekoga ili nečega za nešto, i rečenica kao u (16.iii) značila bi da su sudovi sposobni ili osposobljeni da sude u pravnim stvarima koje se gore navode. Međutim, španjolski *competente* kao u rečenici (16.i) ima teritorijalno značenje, dakle riječ je o tome da u ovim pravnim stvarima sude sudovi koji se nalaze na teritoriju one države članice u kojoj dijete u trenutku pokretanja postupka ima uobičajeno boravište, za što se u hrvatskome koristi riječ *nadležan* te se španjolska rečenica prevodi kao u (16.ii).

2.2.11. *suspend* — *suspendirati*

suspend — objesiti; vješati; odgoditi, odložiti, obustaviti; izazvati divljenje; *fig.* privremeno riješiti službe, suspendirati; obustaviti plaćanja

suspendirati — 1. (koga) privremeno udaljiti/udaljavati iz službe, s posla ili iz druge djelatnosti (prava nastupanja u sportskoj igri i sl.) 2. (što) odgoditi/odgađati važenje čega (ob. zakona)

Primjer prikladnoga prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (17.ii).

- (17)
- i. El tribunal de un Estado miembro ante el que se hubiere solicitado el reconocimiento de una resolución dictada en otro Estado miembro podrá *suspend* el procedimiento si dicha resolución fuere objeto de un recurso ordinario.

- ii. Sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje sudske odluke donesene u drugoj državi članici može *zastati s postupkom* ako je protiv sudske odluke uložen redovni pravni lijek.
- iii. Sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje sudske odluke donesene u drugoj državi članici može *suspendirati postupak* ako je protiv sudske odluke uložen redovni pravni lijek.
- iv. Sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje sudske odluke donesene u drugoj državi članici može *odgoditi postupak* ako je protiv sudske odluke uložen redovni pravni lijek.

Hrvatski parnjak *suspendirati* prvenstveno podrazumijeva značenje koje se navodi na Hrvatskome jezičnom portalu pod 1., dakle nekoga privremeno udaljiti iz službe, s posla ili iz druge djelatnosti. Stoga bi prijevod kao u (17.iii) bio nerazumljiv, pri čemu *suspendirati postupak* nije kolokacija koja je u duhu hrvatskoga jezika niti je prirodni ekvivalent za španjolski *suspender el procedimiento*. U (17.ii) se vidi da se u prijevodu upotrijebila hrvatska riječ koja se čak niti ne navodi kao bliskoznačnica formalnoga ekvivalenta *suspendirati*, jer bi se u suprotnome dobio prijevod kao u (17.iv), što bi pak bio potpuno netočan prijevod rečenice u (17.i). Stoga je bilo potrebno pronaći riječ kojom će se postići prijevodna ekvivalencija i vjerno prenijeti značenje izvorne rečenice, što se postiglo rješenjem kao u (17.ii).

2.2.12. negar — negirati

negar — poreći, poricati, (za)nijekati; negirati; uskratiti, odbiti; (za)braniti; (za)nijekati, (pri)kriti, (za)tajiti

negarse — *refl.* ispričati se; izbjeći čemu, ne htjeti se prihvatiti čega; ne primiti posjet; odbiti, odbijati

negirati — 1. poricati počinjeno djelo, tvrditi da što nije počinjeno; nijekati
2. odricati točnost riječi sugovornika, osporavati što u cjelini; proturječiti

- (18) i. El organismo transmisor al que el requirente expida el documento a efectos de transmisión comunicará al requirente que el destinatario puede *negarse* a aceptar el documento por no estar en una de las lenguas previstas en el artículo 8.
- ii. Otpremno mjesto kojemu podnositelj zahtjeva prosljeđuje pismeno za otpremu upozorit će podnositelja zahtjeva da primatelj može *odbiti* primitak pismena koje se dostavlja ako ono nije sastavljeno na jednome od jezika iz članka 8.
- iii. Otpremno mjesto kojemu podnositelj zahtjeva prosljeđuje pismeno za otpremu upozorit će podnositelja zahtjeva da primatelj može *negirati* primitak pismena koje se dostavlja ako ono nije sastavljeno na jednome od jezika iz članka 8.

Kako se vidi u primjeru u (18), iako bi se *odbijati* (18.ii) i *negirati* (18.iii) na prvi pogled mogli smatrati bliskoznačnicama, njihovo pravo značenje ovisi o kontekstu. U primjeru u (18) to je vrlo jasno vidljivo jer prihvaćeni prijevod u (18.ii), znači da primatelj ima pravo da ne primi pismeno, dok prijevod pod (18.iii) znači da ima pravo poricati da ga je primio. Očito bi upotreba formalnoga ekvivalenta urodila sasvim netočnim prijevodom.

2.2.13. *recurso* — *resurs*

recurso — obraćanje, molba; utočište, pribježište; pomoć, zaštita; *jur.* utok, priziv, žalba

resurs — 1. izvor podrške ili pomoći [*dobit ćemo novac iz tog resursa*] 2.a. sredstvo koje se može profitabilno upotrijebiti b. kapital, imovina

Primjer različitih prijevoda u kojemu se pojavljuje ova riječ naveden je u (19).

- (19)
- i. El *recurso* se interpondrá ante los tribunales indicados en la lista que figura en el anexo III del presente Reglamento.
  - ii. *Pravni lijek* se ulaže pred sudom s popisa u Prilogu III.
  - iii. *Resurs* se ulaže pred sudom s popisa u Prilogu III.

Prijevod primjera u (19.i) preveden s fonološkom srodnicom kao u (19.iii) proizvodi potpuno nerazumljivu rečenicu u hrvatskome jeziku. Stoga se u prijevodu (19.ii) upotrijebila potpuno drugačija riječ, koja se ne može smatrati bliskoznačnicom hrvatskoga parnjaka *resurs*, čime navedeni parovi u pravnom kontekstu postaju pravi lažni parovi na svim razinama.

2.2.14. *foro* — *forum*

foro — forum, rimski trg, zborište; sud, sudnica, sudište; odvjetništvo, advokatura; odvjetnički poziv (zvanje)

forum — 1. *pov. arhit.* trg u gradu antičkog tlocrta 2. *razg.* skup, tijelo, gremij koji odlučuje, diskutira i sl. o nekom pitanju [*stručni forum*] 3. javnost (ob. stručna ili kvalificirana), općinstvo, publika

- (20)
- i. Elección del *foro*
  - ii. Sporazum o *izboru suda*
  - iii. Izbor *foruma*

Prijevod kao u (20.iii) ne samo da ne prenosi značenje rečenice u (20.i), nego čak i nema značenja. Preneseno bi se *forum* na hrvatskome mogao shvatiti kao mjesto suđenja, sudište, analogno tomu moglo bi se zaključivati da prijevod kao u (20.iii) zapravo znači *izbor sudišta*, daljnjim analiziranjem možda bi se moglo stići i do *izbora suda*, no to su značenja koja su definitivno predaleka od ispravnoga značenja koje se navodi u (20.ii) i koja bi trebalo nagađati, a pravo je zasigurno područje u kojemu se ne tolerira nikakvo nagađanje u značenju.

Iz svih navedenih primjera vidljivo je da se u slučaju da se u prijevodu koriste hrvatski parnjaci značenje koje nose španjolske rečenice gubi u potpunosti, kako se vidi u primjerima označenima pomoću *iii*. Istovremeno se na tim istim primjerima pokazuje važnost i nužnost metode povratnoga prijevoda koja omogućuje provjeru značenja prijevoda. Ispravni i službeni prijevod navodi se u primjerima označenima pomoću *ii*., u kojima se vidi da se u prijevodu rabi leksem s kojim se hrvatski parnjak ne poklapa ni na fonološkoj ni na grafološkoj, a u općem jeziku ni na semantičkoj razini.

3. Zaključak

Pravo je kao područje osobito osjetljivo na netočne prijevode pa pogriješke u njemu mogu imati znatno dalekosežnije posljedice od neispravnoga prijevoda u nekim drugim područjima. Nije rijedak slučaj da se u pravnim tekstovima rabe latinski izrazi ili riječi, što je jedan od uzroka netočnih prijevoda u jezicima koji se također služe riječima i izrazima iz latinskoga jer odabir njihova fonološki ili grafološki slična para može, kako su pokazali i analizirani primjeri, proizvesti netočan prijevod. Iz provedene se analize može zaključiti da su imenice, kao najzastupljenija samoznačna vrsta riječi, i najpodložnije mogućnosti stvaranja lažnih parova. Nadalje, navedeni primjeri lažnih parova pokazuju da se većinom radi o međunarodnicama ili internacionalizmima koje su oba jezika preuzela iz nekoga trećega (najčešće latinskoga) jezika i koji su se u ova dva analizirana jezika u području prava razvili ili poprimili različita značenja. Pokazalo se da su netočnim prijevodima podložni čak i inače pravi parovi, poput *competente* — *kompetentan* i parovi poput *foro* — *forum* koji se u pravnome jeziku ne poklapaju ni na jednoj analiziranoj razini. Slijedom iznesenoga, jasno se uočava da je pravno područje uistinu posebno i terminološki vrlo zatvoreno, što povećava mogućnost stvaranja lažnoga para u prijevodu.

Potrebno je skrenuti pozornost i na činjenicu da jedna riječ u jednom području prava (na primjer u kaznenomu pravu) može imati drugačije značenje od iste riječi u drugom području prava (na primjer u građanskomu ili upravnomu pravu). Stoga je nužno značenja riječi tražiti u njihovim konceptima i potom ih uspoređivati radi postizanja prijevodne istovrijednosti,

osobito uzimajući u obzir da španjolsko-hrvatski dvojezični pravni rječnik još nije izdan. To znači da je potrebno riječ promatrati u njezinu kontekstu i u njemu tražiti ispravno značenje jer bi inače moglo doći do pogriješaka, a posebnu je pozornost potrebno usmjeriti na izrazno slične riječi. Budućim bi istraživanjima bilo dobro provjeriti koliko se pojedina pravna područja razlikuju u odnosu na opći jezik, ali i međusobno.

4. Literatura

- Broz, V. (2008) Diachronic investigations of false friends, *Suvremena lingvistika*, 34/66: 199.
- Chamizo-Domínguez, Pedro J. (2008) *Semantics and pragmatics of false friends*, New York: Taylor & Francis Group.
- Ivir, V. (1984) *Teorija i tehnika prevodenja — udžbenik za III i IV razred srednjeg obrazovanja prevodilačke struke*. Centar “Karlovačka gimnazija” Sremski Karlovci, Novi Sad: Zavod za izdavanje udžbenika u Novom Sadu.
- Ivir, V. (1975) The semantics of false-pair analysis, u D. Chilton (ur.) *Second International Conference on English Contrastive Projects, Budapest, November 20–23*, Bucuresti: 117–123.
- Ivir, V. (1968) *Serbo-Croat — English false pair types*, Zagreb: *Facultas philosophica universitatis studiorum Zagrabienensis*: 149–159.
- Jernej, J. (1977) O lažnim parovima, u *Bilten Zavoda za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, Zagreb: 6–15.
- Ljubičić, M. (2011) *Posudnice i lažni parovi — hrvatski, talijanski i jezično posredovanje*, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Vinja, V. (1991) *Španjolsko-hrvatski rječnik* (III. izdanje), Zagreb: Školska knjiga.
- <http://hjp.novi-liber.hr/> (20. studenoga 2013.)
- <http://www.eur-lex.europa.eu/> (20. studenoga 2013.)
- <http://www.europa.eu/> (20. studenoga 2013.)
- <http://www.eurovoc.europa.eu/> (20. studenoga 2013.)

False Pairs in Spanish and Croatian Legal Terminology

This paper deals with the occurrence of false pairs in legal terminology in Spanish and Croatian language. A contrastive lexical analysis of the corpus collected from EU Regulations in Spanish and Croatian language was carried out. The purpose of this paper is to show the changes at phonological, graphological and semantic levels of words which can occur in legal context, in which words that are true pairs in another context, or in another non-specialized area, become partial or real false pairs. The selected false pairs in legal terminology are divided into two groups: 1.

Words which mostly do not overlap in their meaning in non-specialized areas (petición-peticija, ejecución-egzekucija, mandatario-mandatar, audiencia-audijencija), 2. Words which partially overlap in their meaning (embargo-embargo, residencia-rezidencija, intervención-intervencija, abstención-apstinencija, recurso-resurs, foro-forum, etc.). The selected false pairs are listed according to the changes at phonological and graphological levels, starting from a lower grade of change. The analysis shows that the word type that is the most frequent and, accordingly, the most prone to forming false pairs is the noun. Typically, these are words with Latin origin which have, in the two analyzed languages, developed or adopted different meanings. The importance of back-translation as a method for verification of translation with the purpose of avoiding the use of false pairs in translation and achieving natural equivalence is emphasized.

Falsos amigos en la terminología jurídica en español y croata

El presente trabajo aborda la ocurrencia de falsos amigos en la terminología jurídica en español y croata. Se ha llevado a cabo el análisis contrastivo lexicológico del corpus recogido de los Reglamentos Europeos en español y croata. El propósito de este trabajo es mostrar los cambios de palabras que se efectúan en el nivel fonológico, grafológico y semántico en un contexto jurídico en el que las palabras que no son falsos amigos en otro contexto o ámbito no especializado, se convierten en falsos amigos parciales o totales. Los seleccionados falsos amigos en la terminología jurídica están divididos en dos grupos: 1. Lexemas que en mayor parte no coinciden en su significado (petición-peticija, ejecución-egzekucija, mandatario-mandatar, audiencia-audijencija), 2. Lexemas que parcialmente coinciden en su significado (embargo-embargo, residencia-rezidencija, intervención-intervencija, abstención-apstinencija, recurso-resurs, foro-forum, etc.). Se presenta una lista de falsos amigos seleccionados en función de cambios que ocurren en el nivel fonológico y grafológico, empezando por el menor grado de cambio. El análisis muestra que la clase de palabras en la que los cambios ocurren con mayor frecuencia son sustantivos, por lo cual resultan ser la clase de palabras más susceptible a la posibilidad de creación de falsos amigos. Por regla general, se trata de palabras de origen latín que, en los dos idiomas analizados, han desarrollado o adoptado diferentes significados. El objetivo del presente trabajo es llamar la atención de traductores sobre la creación de falsos amigos. Se destaca la importancia de la traducción inversa como método de verificación de la traducción con el fin de evitar el uso de falsos amigos y obtener una equivalencia natural.

Palabras clave: falsos amigos, nivel fonológico-grafológico-semántico, análisis contrastivo

Key words: false pairs, phonological-graphological-semantic level, contrastive analysis

Ključne riječi: lažni parovi, fonološko-grafološko-semantička razina, kontrastivna analiza